

NORS TIDNING

No. 1

Organ för Nors Hembygd

1944

HEMBYGDENS KYRKA.

*Vacker är kyrkan
där invid älven
höjer sin spira
mot himlen opp.
Fast är hon byggd på
ordet, som fyller
längtande hjärtan
med evighetshopp.*

*Visade fäderna
nöd och strid.
dem uti livets
vägen och styrkte
Hembygdens kyrka
kärast av alla,
främst lär oss söka
Guds rikets frid.*

C. M.

Anmälan.

Det har sedan länge varit ett önskemål inom Nors hembygdsförening att göra föreningens arbete och strävanden kända inom vida kretsar. Hittills har föreningen mest fått ägna sig åt hembygdsgården och ännu återstår en hel del, innan vi fått den, som vi tänkt och planerat. Men en hembygdsförening har inte bara hembygdsgård och ev. samlingar att arbeta för. Själva gården är endast en nödvändig förutsättning för en större uppgift, nämligen den att lära känna sin egen bygd. Förvisso finns det mycket även inom Nors socken, som kan bli både till nytta och nöje. Det gäller bara att upptäcka det. Och därvid vill

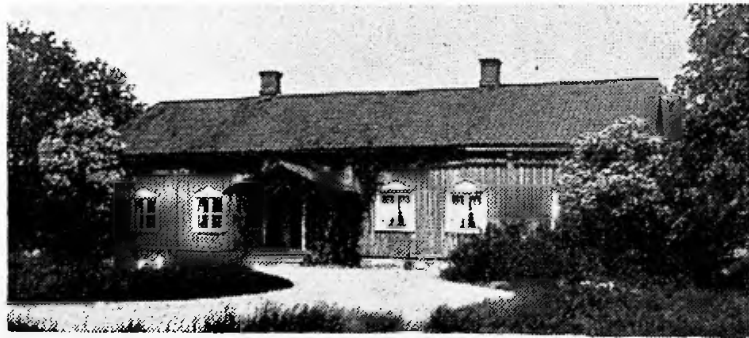
hembygdsföreningen vara oss behjälplig.

Då nu denna tidning utges, som jag hoppas skall fortsätta tills vidare med minst ett nummer om året, så är det i första hand för att stimulera intresset för hembygden. Vi ska var o. en liksom bli medarbetare i den genom att undersöka vår närmaste omgivning, ge akt på märkliga företeelser i naturen och vårda dem. Vi ska ta reda på vad som finns inom vår egen gård eller dess grannskap av fornminnen och anmäla dem till föreningen för uppteckning. Om någon har ett gammalt skåp eller någon annan gammal möbel i vedboden eller annorstädes, ska vi låta den komma till heders igen såsom ett minne från fäderna. Och

ha vi inte plats för dem, så går det att deponera dem i hembygdsgården. Särskilt skulle jag önska, att man sökte dra sig till minnes gamla ordstäv, anekdoter, historier, låtar, sånger, rägglor m. m. och tecknade ned vad man vet eller hört. Det skall bli kärt att få införa vad som är värdefullt därav i denna tidning. Det blir samtidigt en inventering, som kan bli av stort värde av ev. blivande hembygdsbok. Så hoppas jag att denna tidning skall mottas med välvilja av Er, kära sockenbor. Eventuell behållning av den tillfaller helt hembygdsföreningen för dess fortsatta verksamhet.

Nor, Norsbron i aug. 1944.

CARL MELLKVIST.

Hembygdsgården i Nor då den ännu stod på sin ursprungliga plats å Malma.

Nors Hembygdsgård.

Vi torde nu vara så långt komna med vår hembygdsgård, att den kan öppnas för allmänheten. Det är sannerligen inte för tidigt ville kanske den ärade läsaren tillägga med tanke på, att det snart är tolv år, sedan vi började bygga den. Men det är ett ganska stort företag, och det har inte varit så lätt att i dessa tider ekonomisera det. Jag vill dock taga tillfället i akt och säga ett hjärtligt tack till alla dem, som bidragit till förverkligandet av hembygdsgården. Det är givetvis mycket, som fattas än, i synnerhet ifråga om rummens möblering. Men vi hoppas att kunna komma till rätta även med detta så småningom. Nu är det inte föreningens mening att hembygds-

gården skall tjäna enbart som museum. Den skall även vara en samlingsplats för ideella rörelser och liknande inom socknen, inte minst för ungdomsarbetet. Så har sedan några år tillbaka Nors båda scoutföreningar sitt högkvarter där. Från och med i år har Nors lottakår hyrt sydvästra rummet för sina sammanträden. Det nybildade "Nors ungdomslag" samlas där till övningar och studier. Nors kyrkl. syförening har ofta haft sina arbetsmöten där o. s. v.

För att hufvasta minnet av överstelöjtnant Silversvärd, som 1717 byggde gården å Malma och under många år bebodde den ha vi kallat nordöstra gavelrummet för

"Silversvärdskamrummet", det blå rummet för det "Löwenhiemlska rummet" till minne av kapten Karl Gustav Löwenhielm, i vilkens ägo gården kom på 1700-talet. Rummet därinnanför åter kallas prästrummet till minne av den framstående prosten Erlandus Gudmundi, från vilken de förutnämnda sinsemellan befryndade släkterna härstamma. Intet hindrar emellertid att vi kunna bruka dessa rum för sammanträden eller andra uppgifter. Vinden däremot skall få tjäna som museum. Det är genom sin konstruktion väl lämpad för detta ändamål.

C. M.

Gustaf Silversvärd.

Född den 15 febr. 1687. Fadern kaptenen vid Älvsborgs reg. Carl Silversvärd; modern: Märtha Uggla. Gift 1. gången 28 dec. 1716 på Long med Anna Maria Cremer; 2. gången 26 juni 1739 med Elsa Christina Uggla.

Volontär vid Västergötlands tremänningsreg 1702, rustmästare där 1703. 1705 volontär vid Älvsborgs reg. (sjötjänst), 1706 furir där, förare 1707, fänrik 17 mars 1710, löjtnant 3. aug s. å. Kapten vid öfverstelöjtnanten komp. af N. o. V. reg. 30 juni 1718, chef för Näs komp 19. juni 1719. Erhöll majors karaktär 3 okt. s. å., öfverstelöjtnants karaktär 15 jan 1723. Majors indelning 10 okt 1737. Afsked 21 sept 1739. R S O 1750.

Var 1703 i Skåne, följde med öfverstelöjtnant Bruns bataljon över till Lifland i mars månad följ. år för att förstärka Narvas besättning. Som stadens belägring hindrade detta, förenades bataljo-

nen i stället med Schlippenbachs kår i Reval. Därifrån tog han likväl avsked (på grund av sjukdom), gav sig ombord å flottan och hade före 1705 års slut bevistat 2 aktioner med fienden. 1706 var han med Jönköpings reg:ts rekryter kommenderad till Polen, men måste mot sin vilja kvarstanna i Kalmar och begifva sig hem till reg:tet igen. 1708 var han med 60 man kommenderad på Drottningkärs skans vid Karlskrona på arbete och 1709 i Marstrand och Göteborg. 1710 var han med i slaget vid Helsingborg, där han fick en kula genom högra handen och en i vänstra armen under axeln, hvilken kula uttogs sex mån. därefter från ryggen; en kula skadade hans vänstra lår. S. å. om hösten var han kommandant över Göteborgs garnison. 1711 vid fiendens infall i Bohuslän tjänstgjorde han vid garnisonen i Bohus fästning. S. å. följde han sitt reg.

till Stralsund och var med vid dess belägring s. å., då han gjorde en del kommenderingar och deltog i en del ströftåg. 1712 gjorde han Mecklenburgska fälttåget och fick vid Gadebusch högra benpipan genomskjuten af en muskötökula. Någorlunda återställd reste han öfver till hemlandet och vid reg:tets nyrekrytering inexcercerade öfverstelöjtnantens komp. 1714 och 1715 var han i Skåne vid Malmö garnison. 1716 blesserad, då han med 200 man sökte förena sig med reg:tets 1. bataljon, som redan vid V:a Ed brutit in i Norge. Deltog i hela det årets norska fälttåg och vid Fredrikshalls belägring. Var sedan med N. och V. reg. på Håjoms skans. Var 1719 på Eda.

Bodde på Malma i Nors s:n — Död 3 mars 1752.

Ur Värmlands Regementes arkiv.

J. L.

Torstenssonssläkten — en gammal Norsläkt.

Jon Pärsson, Lilla Hohnäs.

Torsten Jonsson

Cajsa	Marla	Jonas	Olof	Per	Erik	Stina
Alma	Katarina	Stina	Torsten	Nils	Alfred	
Erik	Nils	Hilda	Regina	Natalia	Henning	
Arvid	Margit	Rut	Gunhild	Elvira	Torsten	

Torstenssonssläkten i Nor torde höra till Nors äldsta bondesläkter. Än i dag finns i socknen många, som härstamma från denna släkt. Då Nors äldsta kyrkoböcker förstörts kan släkten i dem ej följas längre tillbaka än till år 1716. På Lilla Hohnäs är 1730 Jon Pärsson antecknad som ägare. På samma gård står han skriven till sin död 1793. Hans

son Torsten dog 1824 som hemmansägare till Gravås i Frykerud och en av hans söner står framdeles skriven som ägare till Öjsättersbacken. Denne son var ovanstående Erik, död 1887, och Öjsättersbacken kom in i släkten som morsarv. Denne Erik Torstensson var gift tvenne gånger och hade många barn. Äldste

sonen hette Torsten Eriksson och han dog 1901 som ägare till Rusten Ulla. En av hans söner hette i sin tur Henning, vilken brukar och äger gården Köpfung i Frykerud. Hans yngste son heter till minne av farfar och farfarsfar även han Torsten.

D. S.

Kyrkoherdar i Nors Pastorat.

1. *Herr Haqvinius*, om honom finnes icke mer antecknat än ett vittnesmål, att Han lika som dess efterträdare Herr Peder etc. nyttjat Ången på västra sidan om elfven, kallad Själsino, såsom kyrkoherde under Prästegården. Lärer hava levat under reformationen och varit förste Evangelliska Pastor i detta pastorat.
2. *Herr Petrus*. När han kommit hit är ovisst men var här 1555. Kyrkoherde intill 1559, då han lärer hafva dött i början av året.
3. *Herr Laurintius Laurentii*, född i Glumserud i Väsehärads sockn, fadern Lassa Sonesson. Tyckes vara densama, som förut varit Kyrkoherde uti Tingvalla, Grafva och Hammarö, kom hit till Nors pastorat 1559 och var här till 1567, då han dödde först på året. Hans Enka bodde sedan på Hamarön, der Han i Lifstiden köpt sig Egendom. En hans dotter blev gift med Simon Skragge, som kom ifrån Skottland igenom Norrige in uti Sverige i slutet af Konung Gustaf 1:s tid och blef Stamfader för den vidlyftiga Skraggesläkten.
4. *Joannes Joannis Jens Jounsson*, som Han sjelf sig skrev, blev här Kyrkoherde 1567 och var här ännu 1584, på hvilket år eller 1585 han lärer hafva dött.
5. *Jonas Joannis Jon Hansson*, som han sjelf sig skrev, var här 1586 Pastor, underskrev Upsala Mötes beslut 1593 och dödde 1595. Uti hans Sigill stod ett hästhufvud. Men ovisst kan ändå vara, huruvida han varit härstammad af den gamla Hästhufvud Familien, som lefde under Påfvedömetiden, ehuru det kan synas nog likt.
6. *Herr Erlandus Gudmundi*, född 1554 af fattiga föräldrar i Smoland, Sunnebo Härad, Angelstads Pastorat och Kännna Sockn uti Byen Drace eller Dragerud. Fadern säges hafva varit en Vallon och Tornbyggare. När kriget var emellan Kong Erik XIV och K. Fredric II i Danmark, och de Danske härjade i Småland 1564, hafver Erlands moder, som då var Enka, med sina barn rymt undan fienden. Och då Erland uti Vexjö såg, huru Barn finga bröd för det de läste för dör-

ren, gaf han sig i Scholan. Kom sedan ifrån Vexjö till Calmare Schola, men efter han icke där kunde föda sig af Socknegången, reste han med Rectoris Jona Svenonis Testmonio till Jönköping och en tid derefter till Gymnasium i Roschild på Zeland, der han studerade uti 5 år.

Begaf sig derifrån med vederbörligt Testmonium til Linköpings Gymnasium 1575 d. 3 Juni och blef der sedan Prästvigd 1576 d. 5 Juli af Biskopen Martin Gestricius. Kom derpå at blifva Komminister i Örebro och Domesticus hos Prosten derstädes Esbern Petri. Blef Kyrkoherde i Visnum genom Hertig Carls fulmakt, daterad Gulspång 1581 d. 1 aug. Underskrev Upsala mötes beslut 1593. Orerade samma år på Prästemöte i Mariestad de Libero Arbitrio. Efter Hertig Carls, sedan K. Carls IX fulmagt af d. 8 Augusti 1595 utnämnd Kyrkoherde i Nor, som han tilträdde 1596 d. 11 Junii, och blev sedan Probst öfver Grums, Gilberts, Jösse och Nordmarks härader 1598. Har dessutom varit Stiftes Fulmäktig vid Flera Herredagar. Dödde 1630 natten emellan d. 7 och 8 April. Blev en vidlyftig Stamfader för många hederliga Slägter. Gift 1:a 1579 Dom. Esto mihi med *Brigitta Persdr.*, Syster till Prosten i Örebro Esbern Petri och hade med henne följande barn: *Christina*, född 1579, gift med Christopher Svanonis Brunius, Probst och Kyrkoherde uti Kihlen, *Anna*, född 1582, gift 1:a med Andreas Olavi Kemp, då varande Rector Schola uti Carlstad, sedan Kyrkoherde uti Kölen, 2:a med Sven Beronius Keckstadius, kyrkoherde uti Kölen, *Zacharius*, född 1587, Collega Schola uti Carlstad, *Brigitta*, född 1589, gift med en Borgare i Carlstad. Sedan denna hustrun med döden afgått 1590, gifte han sig 2:a med Anna Eriksdotter Kax, dotter af Kyrkoherden i Tuna i Roslagen Erik Kax och maka, samt Syster till Malin Kax, som var Superintendentens i Mariestad Mr Matthias Marci Molitaeus Fru. Anna Eriksdotter Kax var född 1574 och dödde 1658 på sitt heman Lårum i Nors socken. Med henne hade han följande Barn, som kallade sig

Norenien: *Erik*, född 1595 d. 12 Maj, dödde 1596 Nov., *Daniel*, född 1596 d. 31 Maj, blef Magister, Präst och sin Faderns hjelpare med hopp om succession men dödde förut 1624 ogift, *Sara*, född 1598 d. 28 Jan., dödde 1651 d. 15 Maj, gift med Mr Sven Camoenius, då varande Rector Schola i Carlstad, sedan Probst och Pastor i Fryksdalen och omsider förste Superintendent i Carlstad, *Margareta*, född 1600 d. 11 Maj, gift med Magister Petrus Erici Urenius, Probst och Pastor i Arvika, *Elisabet*, född 1602 d. 11 Oct., gift med Jonas Benedicti Elfdalium, Pastor och Probst i Elfdalen, *Catarina*, född 1604 d. 2 febr., gift med Mag. Sven Anundi Faxelius, Probst och Pastor i Killa, *Mathias*, född 1605 d. 25 febr., blev Fadrens Efterträdare i Nors Pastorat, *Beata*, tvilling, född 1605 d. 25 febr. dödde sama år uti Aug., *Gudmund*, född 1607 d. 23 Martii, blef Probst och Pastor i Gilberga, hans barn kallade sig Nordberg, *Erik*, tvilling, född 1607 d. 23 Martii, blef Lands Domare eller Häradshöfdinge i Westerdalarne, *Maria*, född 1610 d. 7 Dec., gift först med Mr Sven Christopher Brunius, Kyrkoherde i Kilen, 2:a med Lars Broman, Burggreffe i Malmö.

7. *Herr Mathias Erlandi Norenien*, den nästnämnda son, född 1605 d. 25 febr., kom til Upsala Academi 1625, blef Prästvigd i Mariestad 1627 d. 30 Aug. til sin Faderns hjelpare och derefter vice Pastor, tilträdde detta Pastorat efter Fadrens död 1630, fick Prostetitel 1667, dödde 1680 d. 7 Martii, sedan han förut lemnat Pastoratet till sin son M:r Erland Noren. Gift 1:a 1638 d. 8 Juli med *Brigitta*, doter af Kronobefallningsman och Arrendatorn af Västersysslet Peder Olofsson på Björnö och Kerstin, Prostens i Eskilstuna och Forrsligo? Christophori dotter med Ebba Andersdr., och hade med henne 2:ne döttrar: *Ebba*, född 1633 d. 31 Dec., gift med Brukspatron Börje Olofsson Spak, och *Maria*, född 1635 d. 26 Maj, gift 1:a 1651 med M:r Gustaf Olavi Golsterius, 2:a 1670 med Andreas Laurentii Kallenius, 2:ne Kyrkoherdar i Amnehärad och Råda. Andra gången gifte sig Herr Mathias 1640 d. 5

- Juli med *Brigitta Roman*, dotter af Lands Camereraren Arvid Persson Roman på Wästerwik och Anna Jöns Perssonsdotter på Långåker med Clara, och hade med henne följande barn: *Erland*, född 1641 d. 27 Sept., blef sin Faders Efträdare i Pastoratet, *Daniel*, född 1643 d. 7 Juni, Regements Quartermästare vid Wermelands Regemente, *Anna*, tvilling, född 1643 d. 7 Juni, gift 1:a 1665 med Lars Andreas Hesselgren, 2:a med Petrus Christophori Risell, Bägge Kyrkoherdar i Hesselkog, *Arvid*, född 1645 d. 12 Sept., Rådman i Stockholm och Praeses i Södra Kämnars Rätt, *Sven*, född 1647 d. 17 Apr., bokbindare i Lund, *Clara*, född 1649 d. 20 Julii, gift 1:a med Andreas Thorstani Eurelius, Prost och Kyrkoherde i Öhr, 2:a med Peter Runbom, Regements Quartermästare vid Drottningens Lif Regemente, *Erik*, född 1651 d. 2 Juni, Slots Bokhållare och Mantals Commissarie i Örebro, *Johan*, född 1653 d. 16 Juni, Slots och Stads Chirurgus i Warberg, *Mathias*, född 1660 d. 12 Aug., Rådman och Stads Chirurgus i Carlstad.
8. *Magister Erlandus Mathias Noreen*, den nästnämndes Son, född 1641 d. 27 Sept., kom till Upsala Academie 1680, blef sedan Informator för Riks Råde och Riks Skattmästaren Gustav Bondes Son Axel Bonde och reste med honom såsom hans Hofmästare Utrikes genom Danemark, Tyskland, Holland, Frankrike, Paris, Strassburg etc. Utgaf en Disputatio i Giessen 1670 d. 5 Martii pro gradu Decas Positionum Philosophicarum under Professor Laurent. Straussius och blef sama år d. — Majj derstädes Magr. Efter hemkomsten Prästvigd 1675 d. 28 Martii til sin Faders hjelpare och strax derpå vice Pastor i Nor samt efter Fadrens öfverlåtande, genom Kongl. Fullmagt, utnämnd Kyrkoherde härstädes, tillträdande Pastoratet med allo efter Fadrens död 1692. Blef Prost öfver Normarks Contract 1692 och präsliderade på Prästemötet i Carlstad 1693 de Vla ætarna, dödde 1697 d. 1 Majj. Gift 1673 d. 14 Sept. med *Elisabet Fogel*, dotter af Kyrkoherden i Wäshärad Elias Nicolai Fogellus och Christina Haquinia, Probstens i Wäshärads Haquin Jona Wermanns dotter med *Elisabet Anundsdotter Faxellus* och hade med henne följande barn: *Axel*, född 1674 d. 14 Junii, Kyrkoherde och Probst först i Wisnum sedan uti Nyed, *Christina*, född 1676 d. 26 Jan., död ogift 1755, *Elias*, född 1678 d. 12 Apr., död 1679 d. 15 Jan., *Mathias*, född 1681 d. 26 Jan., Capitaine vid Jönköpings Regemente, slagen för Wiprek i Ukraine 1709 ogift, *Brita Beata*, född 1684 d. 20 Oct., gift med Mag:r Johan Iser, Theologii Lector i Carlstad, sedan Prost och Kyrkoherde i Fryxdalen, *Erland*, född 1689 d. 3 Martii, Auditeur vid Wästerbotens Regemente, sedan Borgmästare i Gamla Carleby, *Erik*, född 1690 d. 12 oct., Prost och Kyrkoherde i Köln.

9. *Magister Johannes Nicolai Cederholm*, Skräddares Son i Carlstad, hette förut Holm, kom til Upsala Academi 1680, reste sedan til Utländska Academier och blef Magister i Rostock 1685, sedan Regements Präst 1691 d. 6 April vid Konglige Svenska Auxilliaire Armen i Holland, Kyrkoherde i Nor 1699 med Kongl. Fullmagt, präsliderade vid Prästmöte uti Carlstad 1702 de Libero Arbitrio, fick derefter Prostetitel 1707, dödde 1713 d. 28 Majj. Efter honom finnes tryckt Likpredikan öfver Superintendenten i Carlstad M:r Jonas Arnell, hållen i Carlstads Domkyrka 1708 d. 2 febr., tryckt i Upsala 1709. Gift med *Christina Hähl*, som dödde Enka 1758 d. 7 febr., dotter af Lands Kammeraren i Örebro Jacob Månsson Hähl och Anna, Kyrkoherdens i Dagsberg Olof Jonas dotter. Af Barnen äro icke flera bekanta än en Son, som dödde ung i Nors Prästegård, hvarvid Prostinna haft en obetänksam utlåtelse, att Gud icke kunde straffa henne hårdare än genom detta barnets borttagande. En Son blef olycklig uti General Majoren Stobees process vid 1706, då han för delaktighet uti stämplingen blef på Stortorget i Stockholm af Bödeln Käkstruken och fick brännemärke. En dotter Maria Christina blef gift med Ryttmästaren Magnus Skepsgarder, som efter några års förlopp dödde, hvarefter hon lefde Enka i mycken fattigdom til sin död, som timade i Wästergötland 1776 d. 13 April, då hon var 81 år gammal.
10. *Herr Jonas Erici Högvall*, Son af Kyrkoherden i Dalby Erici Nicolai Högvallidius och Maria Jonasdatter Elfvedalla, Kyrkoherdedotter der-

samastädes, född 1662, kom till Upsala Academie 1680, blef Prästvigd 1685, Adjunkt hos Pastor Primarius Doctor Mathias Iser vid Storkyrkan i Stockholm 1701, Capellan vid S:t Nicolai eller Storkyrkoförsamlingen 1705, Kyrkoherde i Nor 1715, fick vid tillfälle, då Drottning Ulrica Eleonora var i Nors Prästegård uti Påskhälgan 1717 Prostetitel derigenom, att hon kallade honom Probst, dödde 1729. Gift 1711 med Margareta Törne, dotter af Borgmästaren i Stockholm Mikael Hansson Törne o. Britta Tomasdotter Andersson, Kyrkoherdens i Nyköping Nils Hjorts Enka, med hvilken han hade följande barn: *Bengt*, född 1712, död i Stockholm 1718, *Maria*, född 1714, gift med Johan Algren, Bruksinspektör sedan Handlande i Strömstad, *Sofia Charlotta*, född 1716, gift med Mag:r Erik Kjellin, Prost o. Kyrkoherde i Kroppa sedan i Fryksdalen, *Erik*, Manufacturist i Stockholm, född 1717, *Cajsa*, född 1720, gift med Lars Kåre Skepsclarerare i Stockholm.

11. *Magister Georgius Jonas Ferner*, Son af Borgaren i Philipstad Jon Göransson och Maria Segölsdr., född 1687, kom till Upsala Academie 1712, fick derpå Biskopen Dr. Torsten Rudens yngre söner under sin Information, med hvilka han följde till Upsala, der han disputerade 1716 d. 5 Majj de Fuga Licita under Prof. Fabian Törner, hvarpå han blef Candidat, disputerade progradu 1718 d. 30 Aprilis de septem dormientibus under Professor Olof Celsius. Blef Collega Schola vid tredje Classen i Carlstad 1720, derifrån Eloquentia et Poeseos Lector vid Gymnasium 1722, Kyrkoherde i Nor 1731. Blef vice Prost öfver Näs Contract 1735, som han för sin sjuklighet afsade sig 1737, var länge rörd af Slag. Dödde 1741 d. 10 Juni. Gift med Anna Helena Noreen, dotter af Prosten i Nyed Mag:r Axel Noreen och Maria Johansdr. Iser samt Sonedotter af Förenämde Prosten Mag:r Erland Mathias Noreen och hade med henne följande barn: *Bengt*, född 1724 d. 10 Dec. Cantzll Råd och Riddare af Kongl. Nordstjerne Orden. Informator för Konung Gustaf III, då han var Kronprins. *Jonas*, född 1726 d. 3 febr. Häradshöfdinge i Wermeland, *Axel*, född 1728 d. 8 oct., död 1729 d. 23 Junii, *Axel*, född 1730 d. 19 Junii, Consul i Tunis, död i Nor 1772 d.

19 Junii ogift, *Erland*, född 1732 d. 6 Aug., död ung, *Maria*, född 1734 d. 11 Dec, gift med Probsten och Lectorn i Carlstad M:r Erik Euren, *Elisabet*, född 1736 d. 1 febr. gift med Probsten och Theolog. Lectorn Doctr. Bengt Antonsson, *Brita B.*, född 1737 d. 15 Julii, gift med Lagmannen Reinhold Antonsson, *Anna Helena*, född 1738 d. 22 Nov. död 1742 d. 12 febr.

12. *Magister Petrus Jonas Ekman*, Son af Kyrkoherden i Sillerud Jonas Laurentii Ekman och Christina Jonasdotters Bartelia, född 1708, kom till Upsala Academie 1727, der han disputerade 1737 d. 15 April de Mictial Johpi R. Salomonis B; Melech?, in Geneseos Cap. XIV under Prof. Andreas Boberg, och strax derpå d. 25 Junii pro Gradu de Genio Seculi circa Linguam Latinam under Professor Mathias Asp, hvarpå han samma år blef Mag:r. Prästvigd 1739, Adjunctus Gymnasii i Carlstad 1741; Kyrkoherde uti Nor 1743, dödde 1777 d. 2 Jan. Gift 1:a med *Anna Helena Noreen* 1743, sin företrädares Enka, 1772 Junii, 2:a gift 1774 med *Margareta Iser*, dotter af Probsten i Fryksdalen Mag:r Johan Iser och Britta Beata Noreen, Probsten Mag:r Erland Mathias Noreens dotter, men i bägge sina giften barnlös. Efter Probsten Ekman är utom förenämde Disputationer tryckt 1. Tal, när Hans Kongl. Höghet Svea Rikets Kronprins Gustafs höga förmälning med Danske KronPrincessan firades af Assessorn Joh. Gustaf Linroth jämte en talrik Samling af Adel och Ståndspersoner på Långa Sätesgård, hållet 1766, tryckt Carlstad in 4:e, 2. Tal hållet 1771 d. 20 febr. vid Öfver Inspectoren Severin Ekmans begrafning i Nors Kyrka, tryckt äfven i Carlstad in 4:e.

13. *Johannes Andreas Agren*, Son Af Capellanen i Fryksände Andreas Johannis Agren och Christina Nilsdotter Hedman, född 1725 d. 13 Martii, Ar 1735 intagen i Carlstads Schola, Ar 1744 afreste han om vintern till Upsala Academie 1:a gången och den 2:a 1749 sama tid. Privatim har Han informerat Bengt Gustaf och Otto Gyllenspets på Gylleby Ar 1742 Christopher Geljer på Hedenskog, Ar 1745 och 1746, Lars och Sophia Lovisa Bratt på Föske i Nyeds sockn Ar 1747 och 1748, samt Lagman Numers 3:ne yngre söner på Ugebol 1751 och 1752.

Ar 1750 disputerade han i Upsala De Usu Historiae i praxi Philosophiae moralls och undergick Theologiae examen. Ar 1754 d. 1 Majj vart han Prästvigd i Kills Kyrka såsom kallad till Medhjelpare åt hans Svärfader Commminister Sven Sandmark, hvilken syssla Han i nio års tid förestod. Responderade vid Prästemötet 1758 under Prosten Thingbergs praesidto. Ar 1762 d. 1 Dec. fick Han fulmagt på nedersta Collegatet vid Carlstads Schola, Ar 1766 d. 18 Nov. blef Han af Hl. Biskop Nils Lagerlöf med sin kära Hustru *Elisabeth Maria Sandmark* sammanvigd på Mogården, Ar 1766 präsliderade Han för Theses Miscellaneae i Carlstad Gymnasio och derpå vart Han antagen till Gymnasii Adjunkt och Bibliotecarius o. den 13 Jan. 1770 fick Han Fulmagt på Eloquentiae Paeseos Lectoratet vid Carlstads Gymnasium i Kyrkoherden Daniel Lagerlöfs ställe, Ar 1777 d. 22 Sept. undfick Han efter hållen Profpredikan d. 11 Söndagen post Trinitatis de flesta röster och vederbörl. Fulmagt på Nors lediga Pastorat och 1780 fulmagt till Prostevärdigheten. Blef Theologie Doctor vid 1809 Års Doctors Promotion i Upsala, död den 15 febr. 1811.

14. *Jonas Wahlström*, född den 4 oktober 1774 i Bolstads socken och pastorat på frälsehemmanet Olleryd på Dalsland. (Fadren då församlingarnas adjunkt i Bolstad, blef sedan Komminister och vice Pastor därstädes och dog 1809. Modern Sara Lisa Hedlund dog 1787.) Intogs i 4:de Klassen vid Carlstads Skola Hösttermin 1784, flyttades till Gymnasium Wärtermin 1789. Student i Upsala d. 6 okt. 1792. Disputerade pro Exercitio d. 22 dec. 1796 De varis Virtutis gradibus och pro Gradu Philosophico den 20 Juni 1798 De triplici significatione nominis Svithiod in historis veterum Islandorum. Promoverades frånvarande den 16 juni 1800. Prästvigdes i Carlstad den 21 dec. 1801. Undfick extra ord. Bataljonspredikants fullmakt vid Kongl. Göta Artilleri Regimente den 28 jan. 1802. Examineras pro Candidatura Theologica den 23 Majj 1808. Beordrades den 15 aug. 1808 att förätta Gudstjänsten för Artilleri Kommenderingen vid Strandbatterierna under Krigsöfverhöggheterna med Danmark. Disputerade pro Candidatura Theologica den 26 April 1810 de Vita Bern-

hardi Claraevallesis. Examineras pro Licentiantura Theologica den 8 juni 1810. Undfick Kongl. Hofpredikants fullmakt den 4 febr. 1811. Uppfördes på förslag till Nors Pastorat i första rummet genom Kongl. Majts. Nådiga Resolution af den 30 sept. 1812. Undfick Carlstads Consistorii fullmakt på Kyrkoherdeämbetet i Nors Pastorat den 27 jan. 1813. Sammanvigdes den 14 febr. 1813 med Mamsell *Gustava Maria Wigelius*. Kallades till Ledamot af Kongl. Wermländska Hushållnings Sällskapet den 16 mars 1813. (Sonen *Sven Oskar* föddes 15 dec. 1813.) Hedrades med Prostfullmakt den 30 nov. 1814. (Sonen *Jonas Gustaf* föddes den 15 dec. 1814.) Kallades till medlem af svenska Bibelsällskapet i Stockholm d. 24 okt. 1815. (Sonen *Bengt Hjalmar* föddes den 24 dec. 1816.) Medlem af Bibelsällskapet i Carlstad d. 6 mars 1817. Beständig Ledamot af Svenska Bibelsällskapet i Stockholm d. 22 dec. 1817. (*Emma Dalinda* föddes den 14 febr. 1819.) Undfick fullmakt att vara Kontraktspäst i Nors kontrakt den 22 april 1820. (Dottern *Hilda Charlotta* föddes den 4 november 1820.) Höll Tal vid Bibelsällskapets i Carlstad allm. sammankomst 20/7 1823. — Vald till Revisors Suppleant i Bankorevisjonen 1/3 1824. — Riksdagsman 1823 4/11. Riksdagen varade från och med 4/11 1828 till och med den 19:de mars 1830. — inalles 501 dagar — Ledamot af Samfundet pro Fide et Christianismo den 9:de januari 1830. — Under vistandet i Sthlmn erhöill 3:dje rummet på förslaget till lediga Biskops Sysslan i Carlstad den 1 juli 1829. — Utnämnd Theologie Doktor den 10:de november 1830. — Promoverad närvarande den 14:de juni 1831. — Död den 2:dre April 1834 och begravnen d. 13 ejusdem.

Efterskrift: "Då vi utropa: Han var värd att lefva, svara Englarna, Han var värd att dö." Signerad GV.

15. *Johan Gustaf Waldenström*, född den 2 Dec. 1793 uti Frändefors, der fadren, Anders Waldenström, då var pastorsadjunkt. Student i Lund 1805. Magister derstädes 1814, Chemicus docens 1816. Theol. Kandidat 1818, Theol. Licentiat d. 21/6 1819 c. o. Theol. Adjunkt derstädes d. 8/10 s. Å. Gymnasiadjunkt i Carlstad d. 26/7 1820, tillträdde d. 1/5 1822. Prestvigd d. 25/11 1824.

Theol. Lektor i Karlstad d. 26/2 1825 med tillträde d. 1/5 1827. Kyrkoherde i By d. 1/4 1829, tillträdde den 1/5 1830. Theol. Doktor s. å. Preses på prestmötet 1831, kontraktsprost d. 13/6 s. å. Kyrkoherde i Nor den 23/12 1834, tillträdde den 1/5 1837. Revisor i Stats-, Banko- och Riksgäldsverken 1835. Aflad den 16 Febr. 1841, gift 1824 med Kristina Gustafva Setterberg från Karlstad.

16. *Olof Arrhenius*, född i Nyed den 27 Okt. 1797. Fadren kyrkoherden derstädes Elof Arrhenius. Student i Upsala 1815. Primus vid Magisterpromotionen derstädes 1821. Docens i Estetiken 1823. Gymnasieadjunkt i Karlstad d. 16/12 1825. Eloquentiae Lektor d. 24/1 1827 med tillträde d. 1/5 1829. Presiderade med Kongl. Majts. tillstånd i stället för prest- och pastoralexamen d. 28/4 1841. Prestvigd i Stockholm d. 9/5 s. å. Kyrkoherde i Nor d. 28/12 s. å. med tillträde d. 1/5 1843. Tvenne gånger uppförd på förslag till Biskop i Karlstad. Riksdagsman i preteståndet under fem riksdagar. Kontraktsprost —

Theol. Doktor 1860. Ledamot af Kongl. Nordstjerneorden 1861. Preses vid prestmötet i Karlstad 1862. Aflad den 29 Sept. 1878. Gift d. 5/7 1843 med Eleonora Ugglä, dotter af Brukspatronen Lennart Magnus Ugglä på Svaneholm.

17. *Jonas Bernhard Unger*, född den 5 Febr. 1834 i Gunnarskog, der fadren Jonas Unger då var komminister. Student i Upsala 1852. Filos. Doktor derstädes 1860. Läroverksadjunkt i Östersund 1859. Matheseos Lektor i Jönköping 1861. Aflade prestexamen i Upsala 1869, Prestvigdes i Wexjö d. 1/5 1874. Kyrkoherde i Kristinehamn d. 8/3 1872 med tillträde d. 1/5 1874. Kyrkoherde i Nor den 3/3 1880 med tillträde 1/5 1881. Kontraktsprost s. å. Ledamot af Kongl. Nordstjerneorden 1879. Såsom stiftets ombud bevilstat kyrkomötena 1878 och 1883, reviderat presterskapets enke- och pupillkassa 1878 och 1882, samt deltagit i samma kassas bolagsstämma 1880 och 1885. Riksdagsombud för Mellansysslets domsaga under perioden 1885—187. Tillägges, att han var gift d. 2/8 1864 med Hilda

Justina Maria Svensson, född den 9/5 1841 i Brunskog, överlevde sin man, som dog 20/4 1907, varefter hon utflyttade till Kristinehamn d. 16/10 1908, där hon avled d. 13/3 1918, jordfäst därstädes men gravsatt i familjegraven å Nors kyrkogård.

Per Weiner, född i Sunnemo den 16 juli 1845, där föräldrarna voro lantbrukare, pastorsadjunkt i Nor, komminister i Grava, kyrkoherde i Alster, efterträdde J. B. Unger som kyrkoherde i Nor 1908 och kontraktsprost i Nors kontrakt, avled den 23 aug. 1927. Var gift den 8. 11. 1881 med Emma Augusta född Wendt den 30. 9. 1850, avled i Amål år 1929, den 20 juli.

August Julius Bengtsson, född i Knöstad i Killa den 4. 5. 1864, prestvigd 1893, komminister i Botilsäter 1896, i S. Ny 1911, kyrkoherde i Nordmark 1912, i Råmen 1913 och i Nor 1938, där han avled 6 nov. 1930. Var gift med Elin, född Leffler den 9 febr. 1871, som avled i Stockholm den 6. 8. 1938.

Ur Nors kyrkas arkiv.

C. M.

En liten förteckning över funna fasta fornlämningar i Nor.

1. Älvenäs, Gravbråtarna: 1 röse från bronsålderstid.
2. Älvenäs, Skutbacken: 11 rösen från bronsålderstid.
3. Vålberg, Kungsåsen: 1 röse från bronsålderstid.
4. Malma, söder om mangårdsbyggnaden: 5 högar från järnåldern.
5. Malma, väster och sydväst om mangårdsbyggnaden: 7 jordblandade rösen trol. från bronsåldern.
6. Lerum, Bäckängen: 3 jordblandade rösen, trol. från bronsåldern. Söder därom ett 15-tal rundastensättningar från järnåldern.
7. Lilla Höglunda, Solhälla: 1 hög från järnåldern.
8. Edsvalla, Dalsängen söder om Folkparken: 3 högar, en med en kullen bautasten, från järnåldern.
9. Edsvalla, Börjestorp: 3 ev. 4 jordblandade rösen, det ena vandaliserat genom elektrisk ljusstolpe, som placerats mitt i högen.
10. Höglunda, i parken: 1 mindre hög från järnåldern.
11. Höglunda, kullen söder om allén: 1 mindre flyttblock med skålgropar.
12. Trossnäs, söder om gården intill exercisfältet: 11 högar från järnåldern.
13. Trossnäs, Ormberget: 2 rösen från bronsåldern, 1 flyttblock, trol. med mindre skålgropar.
14. Trossnäs, Latberget: 1 större röse och flera mindre dito från bronsåldern.
15. Trossnäs, Gruskullen: 2 eller 3 mindre högar från järnåldern.
16. Skane, norr o. nordväst om skolan: ett 10-tal jordblandade rösen från bronsåldern.
17. Mellerudstorp, Gustavsberg, nordöst om mangårdsbyggnaden: 3 högar från järnåldern.
18. Varpnäs, Nytorp: 2 högar från järnåldern, den ena till en tredjedel borttagen av nya landsvägen.
19. Varpnäs, Lantbruksskolan: vid grävning av grunden till nya skolköket: rester av brandgravar.
20. Lillerud, Björkås: 3 högar från järnåldern.
21. Mon: 3 högar från järnåldern.
22. Valum, läg. Karlberg nr 1: 2 jordblandade rösen, trol. från bronsåldern.

C. M.

Sockendräkten i Nor.

Förr i världen var det icke så mycket bestyr med kläderna som nu. Då visste man, hur man skulle kläda sig såväl i helg som söcken. Visst blev det litet uniformt ibland, men vackra voro de gamla sockendräkterna och värda att komma i bruk igen, särskilt vid högtidliga tillfällen. Det är bara den svårigheten, att de i stora delar av vårt land ha försvunnit så helt, att man inte ens vet, huru de sågo ut.

Det är möjligt, att det kunde finnas en viss likhet i klädedräkten mellan de olika socknarna inom resp. härad. Men någon häradsdräkt i egentlig mening torde vi inte kunna tala om men däremot om sockendräkt.

Hur såg Nors sockendräkt ut? Gamle Jonas Andersson i Skanetorp, som varit med redan från 1847, berättade en gång på tal därom, att männen hade skörtrock av blått kläde eller doffel, vilken räckte ned till knäveckan samt tätt åsittande gula eller bruna knäbyxor. En något utförligare beskrivning gav han över kvinnodräkten. Den bestod av kolt, som räckte ned mot "kängskafte", överdelen satt efter kroppen. Mössan bestod av en grå eller blå kåpa.

Vidare hade man vita ullstrumpor, om sommaren lågskor utan spänne, om vintern kängor. Det är mycket, som behöver kompletteras ännu beträffande vår sockendräkt och kännedom om den. Om den ärade läsaren har någon gammalt plagg förvarat i sina lådor eller klädkistor, vore jag mycket tacksam att få låna det.

C. M.

Ordstäv från Nor.

E lang faste ä inga brösparsel.
En lorti näve gör en fet mule.
För den som vill sjonge finns mange viser.

Husboens öga gör koa fet.

Norsbönder och Norspräster.

Då prosten Wahlström i början på 1800-talet skulle tillträda tjänsten i Nor visade en av de mötande skjutsbönderna stor förvåning för att inte säga missbelåtenhet över att prosten hade så mycket böcker, ett helt lass, med sig. Förvånad i sin tur frågar prosten Wahlström: "Men hade inte min företrädare prosten Ågren det då?". "Nää, svarade skjutsbonden, han var allt fullärd han, när han kom han".

I gångna tider var det vanligt, att bönderna skulle på kallelse hjälpa prästen med skördearbetet. Sålunda meddelade prosten Arrhenius en söndag i skördetiden efter predikans slut att han väntade på slätterkarlar från den gård, som stod i tur. Han gav sin pålysning följande avslutning.

Långa liar och skarpa.
Stora drängar och starka.
Men det får inte bli som i fjol,
En slipte och två drog,
Och sällan såg jag mer än en som slog.

På väg till kyrkan en söndagsmorgon för att hålla tjänsten upptäckte den städse orubblige lugne prosten Veiner, som bl. a. var intresserad biodlare, att bina hade svärmat. Skyndsamt får han tag i en kupa och börjar ösa in svärmen. Om en stund kommer prostinnan. Bestört utbrister hon: "Men käre Per, står du här, fast klockan går på elva". Lugnt svarar prosten: "Kära du, jag kan väl inte göra mer än ett i tåge".

C. M.

Läs

KT

Årbäckskällans Bryggeri

är känt för sin goda dricka. Köp Edra dryckesvaror från ÅRBÄCKS BRYGGERI

ÅRBÄCKSKÄLLANS BRYGGERI

EDSVALLA

Telefon 440 75

Alltid till Eder tjänst

SPECERIER och KONSERVER
PRIMA CHARKUTERIVAROR
KEM. TEKN. ARTIKLAR
ARBETSSKODON
JÄRNVAROR
TRICOTAGE m. m.

Gustaf H. Brandts

Diverseaffär

N O R

Vill Ni ha färska

Kött-, Fläsk- o. Charkuterivaror

av högsta kvalitet gå till

ERNST VIK — Vålberg

CHARKUTERIAFFÄR.

Allt för

syltning, saftning och konservering

finner Ni i

EDSVALLA KONSUM

Hushållens förening för lägre lev-
nadskostnader.

Egnahemsägare

innan Ni bygger, sätt Er i förbin-
delse med

KARLSTADS SPARBANK

Kontor i VALBERG.

Damfriseringen i Edsvalla

alltid till Eder tjänst. Där erhåller
Ni en god och hållbar permanent.

Sköt Ert hår hos

Annie Pihlgren

EDSVALLA — Tel. 440 62

Edsvallaiter och Norsbor!

Sätter Ni värde på prima KÖTT-
VAROR gå då vid Edra inköp ej
förbi

HELLBERGS KÖTTAFFÄR

EDSVALLA Telefon 440 45

De perfekta

Skrivutensilierna

köper Ni bäst och billigast i

Vålbergs Bok- & Pappershandel
VALBERG Telefon 420 89

Stil och kvalitet

äro kännetecknande för Ekbergs
kläder.

EKBERGS HERRKLÄDER

VALBERG - GRUMS - VALBERG

Är Ni nöjd

med vår permanent och vår
damfrisering tala då om
det för Edra väninnor

Forsmans Damfrisering

VALBERG

Telefon 420 88

Det verkligt fina mjölet

males på

Höglunda Kvarn

HÖGLUNDA

EDSVALLA

Telefon 440 03

Välbergs Bageri & Konditori

är känt för sina goda varor.

Välbergs Bageri & Konditori

VALBERG

Telefon 420 37

Allt för jakt och fiske

vapen alla slag, ammunition, stor
sortering. Fiskredskap stor sor-
tering.

Telefon växel 152 80.

Edsvalla Kvarnar

mala bäst. RING och vi hämta.

Edsvalla Kvarn

EDSVALLA

Telefon 440 27

SKALL NI BYGGA?

Gör oss ett besök!

Allt i byggnadsbranschen.

Välbergs
Byggnadsmateriel

VALBERG

Telefon 420 97

Glöm inte

LOTTAFESTEN

på Hembygdsgården
den 13 aug. kl. 3 em.

NORS lottaavdelning

Skall Ni bygga så överlämna

grundarbetet

åt oss.

BLOCKSTEN

MELLANVÄGGSPLOTTOR

BRUNNSRINGAR m. m.

Norsbrons Cementgjuteri

Telefon 420 76 eller 420 91.

Vid bosättningen!

Alla bosättningsbekymmer lösas!

Gör Dina inköp i

VÄLBERGS BOSÄTTNINGSAFFÄR

Den kooperativa butiken
Hushållens egen butik

Tjänar sina kunder med goda varor till lägsta priser.

Köp Kooperativt. — Bliv medlem.

Kooperativa

Karlstad - Kil - Vålberg - Älvenäs

Varpnäs Lantbruksskola

Lantbruksskolan i Värmlands län börjar 1 nov. 1944 sitt 97:e arbetsår, varav det 52:a å Varpnäs.

Kurserna äro två o. ettåriga. Ladugårdsförmanskolan 1-årig.

Prospekt på begäran. Adr. Norsbron. Telefon 420 05.

Norsbor!

Vid behov av specerier, konditori- och bagerivaror anlita oss!

Prima varor, reel behandling, billiga priser!

BIRGER HÖGBERG
NORSBRON — TEL. 420 66

Allt i samma affär

erhåller den som handlar hos mig.

FOLKE JOHANSSON

VÄLBERG — TEL. 420 16

Speceri - Charkuteri - Manufaktur
- Järnvaror - Bosättningsartiklar
Herrekipering — Damekipering

C. E. Johannessons

Ur- o. Optiska Affär. Tel. 440 61.

EDSVALLA

■
REKOMMENDERAS

Firma B. Nicklasson

EDSVALLA

Rekommanderar
sin
Manufakturaffär

FRAMKALLNING
KOPIERING
SERIEFOTO
FÖRSTORINGAR

FOTOATELIEN

EDSVALLA

Damer

har Ni sett? vår nya CHIFFON-STRUMPA för kr. 5:90 per par!

■
Joh. Erikssons Eft.
EDSVALLA

Program

vid Nors Hembygdsförenings sommarfest

Malmagården i Nors Hagar

Söndagen den 6 aug. 1944 kl. 3 em.

1. Hälsningsanförande av kyrkoherde C. Mellkvist.
2. Föredrag av artisten Oskar Jonsson, Karlstad.
3. Musik av en avdelning ur Värmland Spelmansförbund: Iderström, Gustafsson, Stenberg, fru Svensson m. fl.
4. Körsång.
5. Uppläsning av pastor Domar Skafte.
6. Gamla folkdanser, uppvisning av Nors ungdomslag.
7. Allsång — Folklekar.

TOMBOLA och LOTTERI. KAFFE SERVERAS.
LÄSKEDRYCKER och KONDITORIVAROR.

Inträde 1 kr. för äldre, 50 öre för barn, scouter,
militärer och personer i nationaldräkt.

KOMMITTERADE.

Egnahemstomten

med det vackra läget till det billiga priset får Ni på

VÄLBERGS HERRGÅRD
Telefon 420 48

Vår välsorterade

SPECERI- & DIVERSEHANDEL

alltid till Eder tjänst

REKOMMENDERAS.

FRITZ THYBERG
Telefon 420 22 NORSBRON